

Urajärven kartano ja kulttuuripuisto

työkausi 2012
toukokuusta lokakuuhun

MUSEOVIRASTO URAMUS-HANKERYHMÄ

Kansallismuseo

Aki Arponen, konservaattori
Satu Frondelius, amanuenssi
Jouni Kuurne, yli-intendentti
Marja Pelanne, intendentti
Lea Värtinen, yli-intendentti
Marja Ivars, arkkitehti, johtava rakennuttaja

Museovirasto KYH / Restaurointi

TYÖRYHMÄ

Museovirasto KYH / Restaurointi

Nanna Kymäläinen, konservaattori
Katariina Sommarberg, konservaattori
Pertti Malm, dokumentoija
Tiivo Uuksulainen, dokumentoija
Janne Hymylä, tutkija
Päivi Hakanpää, arkeologi

Museovirasto

KYH / Hoito ja saavutettavuus

Heimo Pajunen, Pekka Jäkälä, Eija Mettälä

Konservointi- ja restaurointityöt

Satu Haapakoski, Koboltti Tmi
Mika Huuskonen, Osuuskunta Konservointi ja Restaurointi Kollaasi
Anu Iltanen, Osuuskunta Konservointi ja restaurointi Kollaasi
Anna-Maija Kuitunen, Tmi Anna-Maija Kuitunen
Katri Kurkela, Divan Konservointi Oy
Tanja Lindfors, Konservointi Tanja Lindfors Tmi
Hanna Rotonen, Osuuskunta Konservointi ja Restaurointi Kollaasi
Juha Toivio, Osuuskunta Konservointi ja Restaurointi Kollaasi
Elina Wirkkala, Culturelli Oy

Museovastaava

Kerttuli Hoppa, Museodesign Oy

Sivurakennuksen kuisti ja

päärakennuksen keittiön puurakenteet

Anssi Tammivainio ja Samuli Poutanen, Lunetti työosuuskunta

Pärekattotyöt

Markku Kaaranen & co, Kaarac Oy

Puistotyöt

Markku ja Keijo Tuomi, Piha Tuomi

Graafinen suunnittelu

Jalo Toivio, Tmi Jalo Toivio

Työmaana koko kartanoalue

URAJÄRVEN KARTANO JA KULTTUURIPUISTO

Urajärvi gård och kulturreservat
Urajärvi Mansion and Culturepark

- Olet tässä.
Du är här.
You are here.
- 1 Päärakennus – von Heidemanien koti
Corps-de-logis – von Heidemanska hemmet
Main Building – Home of the von Heidemans
 - 2 Muistojen hiljainen talo
– von Heideman -suvun museo
Minnenas tysta hus
– släkten von Heidemans museum
The "Silent House of Memories"
– a museum of the von Heideman family
 - 3 Aitta / Bod / Granary
 - 4 Herrasväns käymälä
Herrskapsuthus / Gentry's priory
 - 5 Liiteri / Vedbod / Shed
 - 6 Maakellari / Källare / Cellar
 - 7 Entinen herrasväns sauna
Före detta herrskapsbastu
Former sauna of the gentry
 - 8 Talli / Stall / Stable
 - 9 Navetta / Fåhus / Cowshead
 - 10 Entinen meijeri / Före detta mejeri / Former dairy
 - 11 Käymälä / Austråde / Toilet
 - 12 Matkailumaja / Resandehem / Hostel
 - 13 Sauna / Bastu / Sauna
 - 14 Puimala / Tröskhus / Threshing house
 - 15 Varastokirjaston alue
Depåbibliotek / Depot Library

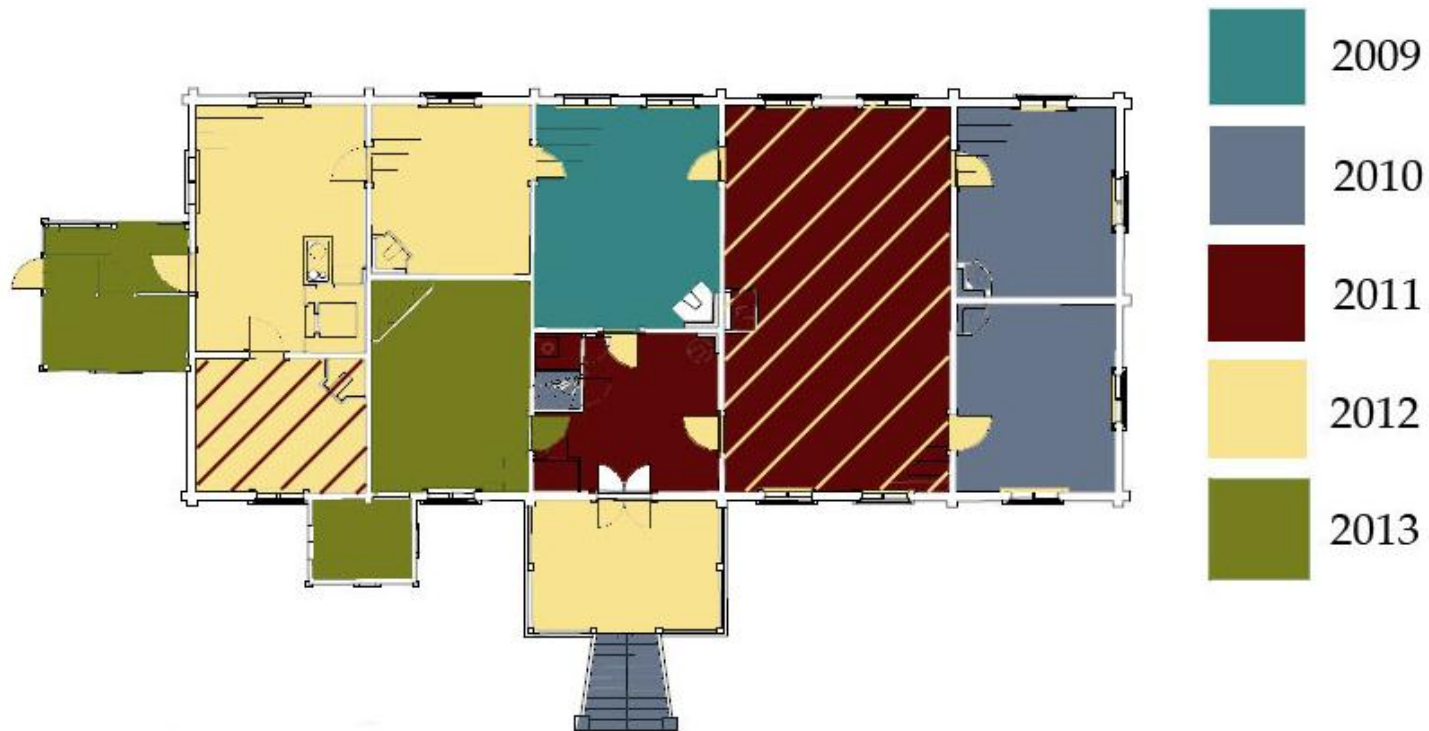
Neljannen kesän loppukiri

PÄÄRAKENNUS

Lilly ja Hugo von Heidemanin koti

Töiden etenemisjärjestys Urajärven kartanon päärakennuksessa

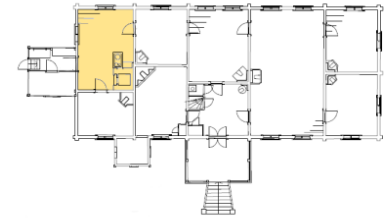
PÄÄRAKENNUS

Lilly ja Hugo von Heidemanin koti

1. keittiön konservointi ja restaurointi 1910-luvun asuun
 2. peräkamarin konservointi- ja kunnostustyöt
 3. välikamarin konservointi- ja kunnostustyöt
 4. salin tapetointi ja viimeistelyt
 5. Hugon huoneen dokumentointi ja alustavat tutkimukset
 6. kuistin maalaus
- ovien ja ovi- sekä ikkunakarmien että listojen maalaus
 - irtaimiston konservointi-, verhoilu- ja kopiointityöt / uusintatyöt

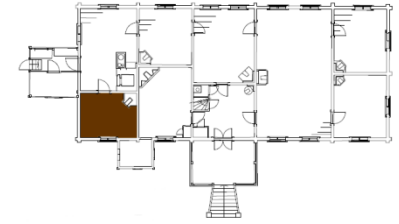
Keittiö

- keittiön ulkoasu oli peräisin 1970-luvun kunnostustöistä
 - huone ei ole aikaisemmin ollut avoinna museokävijöille
- dokumentointi ja tutkimus
 - tapettikerrokset, maalipinnat
- sähköjohtojen ja –rasioiden poisto
- katon panelointi ja kaappien rakentaminen
- panelointien maalaustyöt ja pinkopahvitus
- seinien tapetointi ja alaosan ooteraus
- ovien, listojen ja karmien 1910-luvun maalipinnan esiinotto
- liesi-leivinuunin konservointi- ja restaurointi
- ulko-oven rakenne- ja maalaus-kunnostus

Peräkamari

- huoneen ulkoasu oli peräisin 1970-luvun kunnostustöistä
- peräkamarista poistettiin kesällä 2011 dokumentoinnin jälkeen homeiset seinäpahvit
 - hirret käsiteltiin etanolilla homeitiöiden tappamiseksi ja seinäpinnat imuroitiin
- alta löytyneet tapettifragmentit dokumentoitiin ja irrotettiin säilytettäväksi
 - tapettikerrokset jätettiin paikoilleen näkyville tulisijan yläpuolelle
- seinien hirsipinnat puhdistettiin ja katonrajan ylimaalatut alueet retusoitiin tummien hirsien sävyisiksi
 - aikaisempi oviaukko on tukittu ruokasalista uudesta oviaukosta siirretyillä hirsillä 1910-luvulla
- ikkuna- ja ovilistojen maalipintojen väritutkimus ja –esiinotto, oven maalaus 1910-luvun sävyin
- rapatun uunin restaurointi
 - 1970-luvulla lisätyn lasikuituverkotuksen ja lateksimaalikerroksen poisto, rappauskorjaukset ja uudelleenmaalaus pellavaöljymaalilla

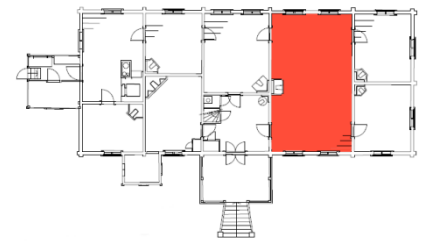
Välikamari

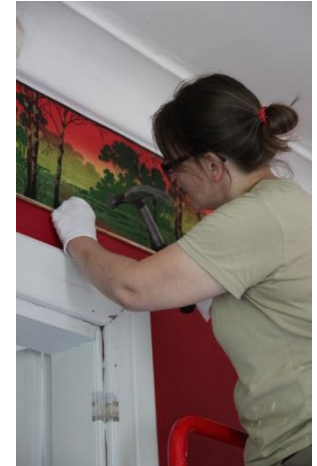
- huoneen ulkoasu on peräisin 1970-luvun kunnostustöistä
- boordi on 1970 korvattu kolmella seinällä haalistuneella punaisella tapetilla, jonka päälle kiinnitetään vanhan mallin mukaan teetetty kopio
 - kopion valmistaa Metropolia digilab marras-joulukuussa
- seinien ja katon puhdistus
 - reiät ja repeämät paikattiin japaninpaperilla ja tapetilla
- sähköjohtojen ja kytkinten poisto
- ikkuna- ja ovilistat, karmit ja ovet maalattiin pellavaöljymaalilla
- uunin väritutkimus ja restaurointi
 - uuni päätettiin palauttaa ensimmäisen värikerroksen mukaiseksi
 - hilseilevät lateksimaalialueet poistettiin ja irtoilevia rappausalueita kiinnitettiin injektiolaastilla
 - suuluukut puhdistettiin ja ruostesuojattiin

Sali

- salin kunnostustöitä jatkettiin
 - katon ja seinien konservointityöt, pinkopahvitukset, boordikopion valmistus ja kiinnitys sekä lattian maalaus tehtiin työkaudella 2011
- sali tapetoitiin Toijalan tapettitehtaalla teetetyllä karmininpunaisella paperitapetilla
- ovet, karmit ja listat maalaus-kunnostettiin pellavaöljymaalilla
 - sävy väritutkimuksen mukaisesti 1910-luvulta periytyvä vihreällä taitettu valkoinen
 - osa töistä tehtiin talvitöinä Culturelli Oy:ssä ja osa kartanolla
- konservoidut koristelistat kiinnitettiin paikalleen
 - hopealehdellä päällystetyt ja sellakatut listat konservoitiin talvitöinä Culturelli Oy:ssä
 - listoitusta täydennettiin vintiltä löytyneellä 1900-luvun alun koristelistalla

Hugon alkovi ja kirjastohuone

- seinä- ja kattopinnat ovat Hugo von Heidemanin valitsema materiaaleja 1910-luvulta
- lattian päällimmäinen linoleum on oletettavasti peräisin 1970-luvulta
 - tummasta liima-aineesta teetettiin asbestitutkimus → ei asbestia
 - kirjastossa nykyisen maton alla yksivärinen ruskea ja alkovissa punainen, valkokuvioinen linoleummatto 1910-luvulta
- alkovin ja kirjaston seinillä on nähtävissä laajoja vesivaurioalueita
- huoneet tyhjennettiin esineistä ja dokumentoinnin jälkeen vaurioalueille tehtiin koeavaukset
 - kirjaston seinästä paljastui aikaisempia korjauksia, joiden tekoajankohdasta ei ole tietoa
 - alkovissa rakenteet olivat kuivia eikä hirsirungosta löytynyt mainittavia vaurioita
- huoneen konservointityöt tehdään työnäytöksenä kesällä 2013

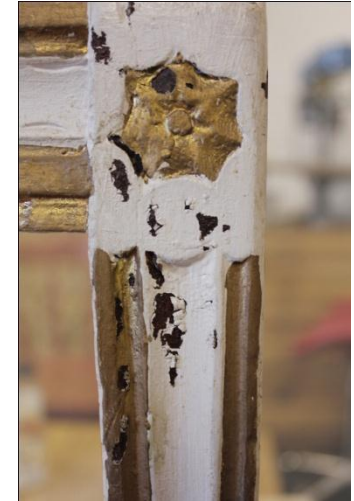
Kuistin maalauskuunnostus

- lahon vaurioittamat puuosat korjattiin ja hilseilevät vanhat maalikerrokset poistettiin mekaanisesti
 - portaat on uusittu vuonna 2010
- kuisti maalattiin pellavaöljymaalilla
 - julkisivun väritutkimus paljasti kivitaloa imitoineet hienostuneet harmaat sävyt
- loppuosa kartanosta saanee takaisin helmenharmaan väriyksensä vuonna 2014
- sähköjohdot ja ulkovalaisin poistettiin

Esinekonservointi

- ruokasalin suuren astiakaapin konservointityö valmistuu talven 2013 aikana.
- osa Lilly von Heidemanin huoneen kalusteista konservoitiin Divan Konservointi Oy:ssä
- salin neljän oviaukon verhoista valmistuu langantarkat kopiot kutoja Annette Häggin kangaspuissa
 - työ on tarkkaa ja hidasta, avajaisiin mennessä valmistuvat kahden oviaukon verhot
- kartanon kustavilaiset kalusteet ovat konservoitavina ja verhoiltavina Anu Iltasella Osuuskunta Konservointi ja Restaurointi Kollaasissa
- kartanon salin puiset patsasjalustat on kunnostettu kartanon verstaalla
 - työn on tehnyt Juha Toivio Osuuskunta Konservointi ja restaurointi Kollaasista

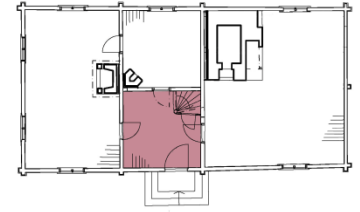
SIVURAKENNUS

von Heideman suvun museo

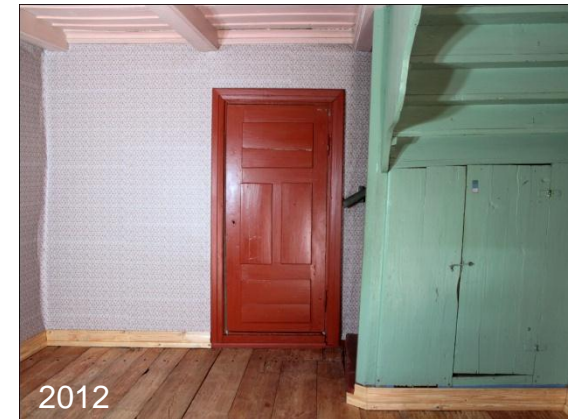
1. Eteisen pinkopahvitus ja tapetointi
 2. Kunniahuoneen pinkopahvitus ja tapetointi, uunin restaurointi
 3. Salin konservointitöiden viimeistely
 4. Kuistin rakentaminen säilyneiden rakennusosien, vanhojen valokuvien ja rakenteissa näkyvien jälkien mukaan
- Pärekaton uusiminen

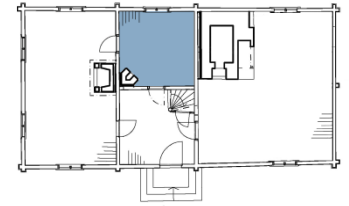
Eteinen Hallen

- Von Heidemanien museosisustuksesta oli jäljellä vain katon väri
 - Tapetit poistettu ja vaihdettu roiskemaalattuun paperointiin 1950-luvulla
 - Paperointi poistettu ja hirret maalattu ruskealla lateksilla 1970-luvulla
 - samalla kaapin kukkakuviot peitetty, ovet ja ovilistat maalattu sinivihreiksi
 - Lattia maalattu ja lattialistat vaihdettu
- Lahonneet lattiavasat ja hirsirungon korjaukset tehtiin kesällä 2011. Samalla parannettiin alapohjan tuuletusta puhdistettiin lattialaudoista alkydimaali.
- Museointeriöörin jäljille päästiin 1910-luvun valokuvan avulla
 - Tutkimuksissa löytyi tapettifragmentteja, joiden perusteella teetettiin kopiotapetti
 - Värimaailma selkeni väritutkimuksessa
- Katto puhdistettiin, seinät pinkopahvitettiin ja tapetoitiin
- Ovet ja listat maalattiin väritutkimuksen mukaisesti 1910-luvun sävyyn
- kaikkiin museohuoneisiin teetettiin uutta jalkalistaa 1910-luvun mallin mukaan
- Kukkakuvio otetaan esiin työnäytöksenä kesällä 2013

Kunniahuone Gemak

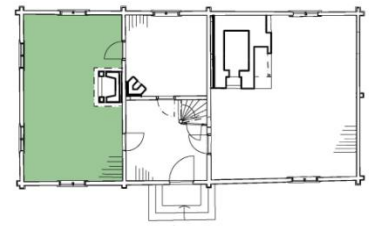

- von Heidemanien museosisustuksesta ei ollut jäljellä kuin fragmentteja
 - tapetit oli poistettu ja korvattu roiskemaalalla paperoinnilla 1950-luvulla
 - katto, holkkalistat, ovet, listat ja rapattu uuni oli ylimaalattu useampaan kertaan
 - jalkalistat oli vaihdettu
- huoneen lattia avattiin hirsikorjausten vuoksi kesällä 2011
 - lahovaurioituneita seinähirsisiä ja karapuita vaihdettiin ja korjattiin
- vanhojen valokuvien, vintillä säilyneiden tapettirullien ja väritutkimuksessa selvinneiden tietojen avulla huoneen sisätilat pystyttiin palauttamaan 1910-luvun alun asuun
 - tapetista valmistettiin fotokopio
 - seinät pinkopahvitettiin , roiskemaalakerros jätettiin alle
 - uuni restauroitiin
 - ovet ja listat maalattiin
 - kattoa ja holkkalistaa ei maalattu
 - puulattia pestiin
 - asennettiin uudet jalkalistat
- myös museosisustus palautetaan sellaiseksi kun Lilly ja Hugo von Heidemanin sen tekivät

Salin viimeistely

Sekulärsalen

- salin tapetti on von Heidemanien museosisustusta 1910-luvulta
- tapetit konservoitiin kesällä 2011
 - katonrajassa kulkenut boordi uusittiin, sillä alkuperäinen tumma nauha oli peitetty aiemmassa remontissa
- uunin pinta oli ylimaalattu 1950-luvulla
 - kalkkimaali rapsutettiin pois, maalipinta puhdistettiin ja vaurioituneet alueet vahvistettiin injektio-laastilla kesällä 2011
- itäseinän oviaukon karmilistoihin tehtiin jatkopalat käsityönä höyläten
- ovet ja ovilistat maalattiin väritutkimuksen mukaisesti. 1910-luvun sävyyn
- puulattia pestiin ja saliin asennettiin uudet jalkalistat

Sivurakennuksen kuisti

- kuisti oli purettu 1962
 - kuistin istuinlaatikot oli siirretty vinttihuoneeseen
 - siivousten yhteydessä on löytynyt toinen kuistin ikkunoista, katonharjan lohikäärmeveistos, sisäoven kolkutin, kuistin ulko-ovet sekä joitakin rakenteissa käytetyistä laudoista
 - ikkuna konservoitiin ja sen mukaan valmistettiin uusi ikkuna vanhalle pariiksi. Alkuperäinen ikkuna palautettiin kuistin suojaisalle pohjoispuolelle
 - sisämaalaustyö tehtiin laudoista löytyneiden värisävyjen mukaan
- arkkitehti Ulla Rahola teki luonnospiirustukset seinissä näkyvien purkujälkien, vanhojen valokuvien ja säilyneiden rakennusosien mukaan
- kulmakivien paikat löytyivät arkeologin koekaiivauksissa
- kuistin perustuksen, runkotyöt ja oven teki työosuuskunta Lunetti, pärekaton Kaarac oy ja ikkunat Culturelli oy
- Julkisivun koristelista ja lohikäärmeaudan valmistaa Juha Toivio talvitöinä kartanon verstaalla
- ulkomaalaus tehdään työnäytöksenä keväällä 2013

Sivurakennuksen pärekatto

- katto oli uusittu edellisen kerran vuonna 1997
- vuotamaan alkanut katto pressutettiin syksyllä 2011
- Markku Kaaranen miehineen Kaarac Oy:stä teki katon kuusipärestä kahdessa viikossa

Puutarha- ja puistotyöt

- rantapolun kunnostus
- puutarhakäytävien muotoilu ja kunnostus
- etupihan istutusympyrän muotoilu ja kunnostus
- metsänraivaustyöt, taimikon hoito
- ajotien kunnostus, ohituspaikan rakennus

Suuntaviittoa -uudet opastetaulut

- pysäköintialueelle tarvittiin uusi pääopaste, alueelle kulkua ohjaavat opasteviitat
- rantapolun opastaulut vievät katselijan Lilly ja Hugo von Heidemanin aikaan näyttäen ympäristön sellaisena kuin se vanhoihin valokuviin tallentui
- kaikki toteutettiin kolmikielisenä
- opastesuunnittelu ja markkinointimateriaalin suunnittelu jatkuu 2013
- graafinen suunnittelu Jalo Toivio, teknisen toteutuksen suunnittelu ja pystytys Juha Toivio

Puistokoristeiden ja -kalusteiden kunnostus

- puutarhassa ja puistossa on runsaasti kalusteita, pilareita ja patsaita
 - osa esineistä on von Heidemanien matkoilta puutarhaansa hankkimia
 - osa myöhemmin teetettyjä kopiota vanhoja malleja mukaillen
 - osa kokonaan uusia kalusteita puutarhasta ja museokahvilasta
- pahimmin lahonneista pylväistä tehtiin käsityönä mittatarkat kopiot
- aurinkokello kunnostettiin
- kalusteita kunnostetaan talvitöinä kartanon verstaalla

SELVITYS- JA SUUNNITTELUTYÖT

- Urajärven kartanoon ja konservointiprojektiin liittyen on valmistunut kuusi opinnäyte- ja seminaarityötä eri aihealueilta, joista 3 viime keväältä
 - Anu Iltanen 2012: Urajärven kartanon kustavilaiset huonekalut : Maalipintojen tutkimus
 - Jenniina Siira 2012: Tekstiilit Urajärven kartanon keittiössä ja kattauksissa : Kartoitus, tutkimus ja näytteillepanon selvitys
 - Juha Toivio 2012: Urajärven kartanomuseon kehityspolkuja
 - Anna-Maria Kymäläinen 2010: Urajärven kartanon tapettikokoelman rullat ja fragmentit : Dokumentointi ja säilytys
 - Katariina Sommarberg 2010: Urajärven kartanomuseon sivurakennuksen rakennusvaiheet ja dendrokronologinen iänmääritys
 - Tarja Jylhä 2011: Lilly von Heideman –Perinteitä ja valistusta
- uudet opasteet (Jalo Toivio)
 - von Heidemanien rantapolku
 - Pääopaste
 - viitat
- päärakennuksen sisäilma- ja hometutkimukset
 - VTT tutkimusraportti
- maastomallin täydennys koko aluetta koskeväksi ja kivinavetan mittausdokumentointi (Museovirasto)
- puutarhasuunnitelman tarkistus aloitettu (Gretel Hemgård)
- Olof Hanssonin 1950-luvun suunnitteluaineiston läpikäynti (Museovirasto)
- sivurakennuksen kuistin perustusten arkeologinen valvonta, kivikellarin tarkastus ja pihan pohjoisosan inventointi (Museovirasto)

URAJÄRVILOGISTIIKKA

- Päärakennuksen museotilojen tyhjennykset töiden edetessä (Kansallismuseo)
- esinesierrot varastoista ja varastoihin (Kansallismuseo)
 - luetteloinnin tarkastusta ja täydennystä
- ikkunoiden pesu sisältä ja ulkoa
 - Montakos niitä nyt olikaan?
- kavinavetan varastotilat laajempaan käyttöön kirjaston muuton myötä
 - lämpimän verastatilan järjestäminen alakerrasta
 - kuivat olosuhteet museoesineille 2 ja 3 kerroksesta
- siivoustalkoot keväällä ja syksyllä
 - Tallin ja puimalan siivous
 - museoesineiden siirrot parempiin olosuhteisiin
- peltikattojen ja räystäskourujen puhdistaminen (Lahden Peltityö)

Verkostot ja näkyvyys

- medianäkyvyys:
 - lehdistötilaisuus kartanolla 19.6.2012
 - Asikkalan kesäposti
 - YLE Lahti paikallisuutiset 19.6.2012
 - Etelä-Suomen Sanomat 11. ja 12.7.2012 sekä 5 ja 6.11.2012
- jo kolmatta kertaa Avoimet ovet Urajärven kartanolla 16.8.2012 (noin 500 kävijää)
- blogi www.urajarvenkulttuuripuisto.fi
 - Kävijöitä 2012 ~3900 joista palaavia ~1450
 - Yhteensä 68 artikkelia, joista 27 vuodelta 2012
- vierailijat konservointilaitokselta ja Seurasaaren rakennuskonservoinnista
- Asikkalan Vapaa-ajan asukkaiden neuvottelukunta
- kävijälaskuri puistossa ~1000 henkeä

JA ETEENPÄIN

URAJÄRVEN KARTANO JA KULTTUURIPUISTO

Urajärvi gård och kulturresevat
Urajärvi Mansion and Culturepark

● Olet tässä.
Du är här.
You are here.

- 1 Päärakennus – von Heidemanien koti
Corps-de-logis – von Heidemanska hemmet
Main Building – Home of the von Heidemans
- 2 Muistojen hiljainen talo
– von Heideman -suvun museo
Minnenas tysta hus
– släkten von Heidemans museum
The "Silent House of Memories"
– a museum of the von Heideman family
- 3 Aitta / Bod / Granary
- 4 Herrasväns käymälä
Herrskapsuthus / Gentry's privy
- 5 Liiteri / Vedbod / Shed
- 6 Maakellari / Källare / Cellar
- 7 Entinen herrasväns sauna
Före detta herrskapsbastu
Former sauna of the gentry
- 8 Talli / Stall / Stable
- 9 Navetta / Fåhus / Cowshed
- 10 Entinen meijeri / Före detta mejeri / Former dairy
- 11 Käymälä / Avträde / Toilet
- 12 Matkailumaja / Resande hem / Hostel
- 13 Sauna / Bastu / Sauna
- 14 Puimala / Tröskhus / Threshing house
- 15 Varastokirjaston alue
Depåbibliotek / Depot Library

2010-2011
metsätyöt

2012
opasteet

2008-2014
peltikatto
museo- ja muistotalon konservointi
kuistin korjaus ja maalaus
kuistin uudet raput
ulkomaalaus

2011-2012
hirsikorjaukset
museo- ja muistotalon konservointi
pärekkatto

2011 pärekkatto

2012 puutarhakäytävien ja
istutusympyrän kunnostus

2010 maalaus ja uusi kuisti

2009 pärekkatto

2011-2012 siivous ja
ajokaluun säilytys

2011- Kokoelma- ja sosiaalitalat

2011 peltikatto- ja
kivijalkakorjauksia

2013 saunan kunnostus

2012 ajotien kunnostus

2012 puutavaravaraston siivous

